

106. CHUDÝ CHASNÍK A KOČIČKA

V jednom mlýně bydlel starý mlynář a ten neměl ani ženu, ani děti, jen tři chasníky, kteří u něho sloužili. Když u něho byli už dlouhá léta, zavolal si je jednoho dne a řekl jim: „Jsem starý a rád už bych si odpočinul za pecí.

Vydejte se do světa, a kdo z vás mi přivede nejlepšího koně, tomu dám mlýn a ten mě za to bude opatrovat až do mé smrti. Třetí z chasníků byl však nejprostomyslnější, a proto ho ostatní považovali za hlupáčka a mlýn mu nepřáli. A on ho ke všemu ani nechtěl. Ale přesto se vydali všichni tři společně do světa, a když přišli za vesnici, řekli ti dva hloupému Honzovi: „Můžeš zůstat tady, do smrti smrtoucí bys stejně žádného koně nechytit.“ Ale Honza šel přece jenom s nimi, a když nastala noc, přišli k jeskyni, do té si lehli a spali. Ti dva próhnaní čekali, až Honza usne, pak se zvedli a odešli. Honzu tam nechali ležet a mysleli si, bůhvíjak chytře to neprovedli. Však ono se vám přece jen dobře nepovede! Když vysvitlo sluníčko, Honza se probudil a viděl, že leží v hluboké jeskyni. Rozhlídl se kolem dokola a zvolal: „Ach božíčku, kdepak to jsem?“ Pak se zvedl a škrábal se z jeskyně, zašel do lesa a pomyslel si: „Jsem tu docela samotinký a opuštěný, kdepak bych tu našel nějakého koně?“ Jak tak zadumaně jde, potká ho malá čtyřbarevná kočička a docela přátelsky mu řekne: „Kampak jdeš, Honzo?“ — „Ach kočičko, ty mi nemůžeš nijak pomoci.“ — „Dobře vím, po čem toužíš,“ odpověděla kočička. „Chtěl bys mít pěkného koně. Pojď se mnou a po sedm let mi služ, dám ti potom koně, že jsi krásnějšího v životě neviděl.“ — „Tohle je ale podivuhodná kočička,“ pomyslel si Honza. „Ale přesvědčím se, jestli je pravda, co mi říká.“ Kočička ho odvedla do svého začarovaného zámečku, kde byly samé kočičky, které jí sloužily. Běhaly čile po schodech nahoru a dolů a byly v dobré náladě. Večer, když všichni zasedli ke stolu, musely tři z nich muzicírovat. Jedna hrála na basu, druhá na housle, třetí vzala trumpetu a foukala do ní, co jí síly stačily. Když se najedli, odnesli stůl a kočička řekla chasníkovi: „Teď pojď, Honzo, a zatančí si se mnou.“ — „Ne,“ řekl Honza, „s takovouhle mickou já netančím, to jsem ještě nikdy neudělal.“ — „Tak ho dovedte na lůžko,“ řekla kočičkám. Jedna z nich ho dovedla do jeho ložnice, jedna mu svlékla boty, jedna punčochy a nakonec pak jedna sfoukla světlo. Na druhý den ráno přišly zase a pomohly mu vstát: jedna mu oblékla punčochy, jedna mu zavázala podvazky, jedna přinesla boty, jedna ho umyla a jedna mu osušila obličej svým ocáskem. „To příjemně lechtá,“ řekl Honza. Ale on sám také musel kočce sloužit a denně štípat dříví na zátop. K tomu dostal stříbrnou sekyrku a ostří bylo z mědi. Nu, a tak štípal dříví, zůstal u kočičky v domě, měl tam dobré jídlo a pití, ale neviděl za celou dobu nikoho jiného než čtyřbarevnou kočičku a její mňoukavou čeleď. Jednou mu kočička řekla: „Jdi, posekej mou louku a usuš seno.“ Dala mu kosu ze stříbra a brousek ze zlata a nařídila mu, aby pak zase všechno v pořádku odevzdal. Honza šel a udělal, co mu nařídila. Když práci dokončil, odnesl kosu, brousek a seno zase domů a zeptal se jí, nedá-li mu již slíbenou odměnu. „Ne,“ řekla kočička. „Ještě pro mne musíš něco udělat. Tady máš stříbrné dřevo na stavbu, sekyrku, uhel a všechno, co potřebuješ, je to ze stříbra. Vystav mi nejdříve malý domeček.“ A tak Honza vystavěl domeček a pak řekl, že už udělal všechno, co chtěla, a koně že mu přece nedala. A těch sedm let mu přitom uběhlo, jako by to byl jen půlrok.

Kočička se ho zeptala, chce-li si prohlédnout její koně. „Ano, chci,“ řekl Honza. Tu mu otevřela domeček. A jak ho tak otevřela, stálo tam dvanáct koní tak nádherných, vyhřebelcovaných a vykartáčovaných, že se jen leskli, až se mu srdce nad nimi radostí rozbušilo. Kočička mu dala najíst a napít a pak mu řekla: „Jdi domů, koně ti s sebou nedám. Ale za tři dny přijdu a přivedu ho za tebou.“ A tak se Honza vydal na cestu a ona ho doprovodila až ke mlýnu. Nedala mu ani nové šaty, musel si nechat svou starou ošumělou kazajku, ve které k ní přišel a která mu za těch sedm let byla malá a krátká. Když došel do mlýna, byli tam už i druzí dva chasníci. Každý sice přivedl koně, ale kůň toho jednoho byl slepý a kůň druhého zase chromý. Ptali se ho: „Kdepak máš ty svého koně, Honzo?“ – „Za tři dny za mnou přijde,“ odpověděl. Smáli se mu a řekli: „Ach ty Honzo hloupá, kdepak ty bys vzal koně? To asi bude pěkná herka!“ Honza vešel do světnice, ale mlynář mu řekl, aby si nesedal s nimi ke stolu, že je tak otrhaný a špinavý, že by se za něho musel stydět, kdyby k nim někdo vešel. Dali mu jídlo na práh, a když šli večer spát, nechtěli mu ti dva dát postel. Musel si nakonec vlézt k husám do chlívků a lehnout si na pichlavou slámu. Ráno, když procitl, byly už ty tři dny pryč a tu přijel kočár s šesti koňmi, kteří se leskli jako hedvábí. S nimi přijel i sluha, který přiváděl sedmého koně, a ten byl pro chudého mlynářského chasníka. Z kočáru vystoupila překrásná královská dcera a vešla do mlýna. A tak královská dcera, to byla ta malá čtyřbarevná kočička, které chudý Honza po sedm let sloužil. Ptala se mlynáře, kde že je ten prášek, ten chudý chasník? Mlynář odpověděl: „Toho nemůžeme vzít do mlýna, je moc otrhaný, a leží proto v husím chlívků.“ Královská dcera řekla, aby ho ihned přivedli. A tak ho přivedli z chlívků a musel si přitáhnout kazajku, aby před ní trochu schoval svou nahotu. Ale tu už sluha vytáhl nádherné šaty, musel ho umýt a obléci, a když byl hotov, vypadal lépe než kterýkoliv král. Pak princezna požádala, aby jí ukázali koně, které přivedli druzí dva chasníci a z nichž jeden byl slepý a druhý chromý. Nařídila sluhovi, aby přivedl sedmého koně. Jak ho mlynář uviděl, řekl, že takový kůň v životě na jeho dvůr nevkročil. „A ten je pro třetího chasníka,“ řekla mu. „Pak musí dostat mlýn on,“ řekl mlynář. Ale královská dcera řekla, že si může koně i mlýn ponechat. Vzala věrného Honzu, posadila ho k sobě do kočáru a odjela s ním pryč. Jeli nejdříve k malému domečku, který postavil tím stříbrným náradím, a z toho se zatím stal veliký zámek a všechno uvnitř bylo ze stříbra a ze zlata. Královská dcera si Honzu vzala za muže a on byl bohatý, tak bohatý, že měl po celý život všeho dost a dost. A proto ať nikdo neříká, že se z prostáčka nikdy nemůže stát řádný a vážený člověk.

